www.solidarnosc.radom.net

BIULETYN

19.06.2018

NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA 804

Informacja dla Delegatów XXII WZDR

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska informuje, że XXII WZD Regionu Ziemia Radomska odbędzie się

27 czerwca 2018 r.

w Leśnym Ośrodku Edukacyjny im. Andrzeja Zalewskiego przy ul. Płużańskiego 30 w Jedlni–Letnisko.

Początek obrad o godz. 9.00. Wydawanie mandatów oraz materiałów zjazdowych w godzinach 8.30-9.00.

Solidarność XXII

22 WZDR ZIEMIA RADOMSKA

KOLEJNY NUMER „BIULETYNU" UKAŻE SIĘ 10 LIPCA

Z REGIONU

Ostatnie w tej kadencji!

XXXIX posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska kadencji 2014-2018

2018-05-29

29 maja odbyło się ostatnie w kadencji 2014-2018 Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska – 39. posiedzenie tego związkowego gremium.

Zebranych powitał przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz, a następnie przedstawił im projekt porządku obrad. Następnie wiceprzewodniczący ZR Krzysztof Kośla odczytał uchwały ZR z poprzednich posiedzeń ZR.

Potem odbyła się wielce sympatyczna uroczystość – przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz wręczył członkom ZR, przedstawicielowi RKR Mirosławowi Gospodarczykowi i pracownikom ZR pamiątkowe publikacje książkowe oraz pisemne podziękowania za pracę na rzecz NSZZ „Solidarność" w kadencji 2014-2018.

Kolejnym punktem obrad było krótkie podsumowanie przebiegu wyborów związkowych w Regionie, którego dokonał wiceprzewodniczący ZR Krzysztof Kośla. Na dzień 39. posiedzenia ZR wybory odbyły się praktycznie we wszystkich organizacjach naszego Regionu, a zaledwie kilkanaście z nich musiało dokonać jeszcze np. wyboru delegatów na WZD Regionu.

I to właśnie 22. WZD Regionu było następnym tematem posiedzenia ZR. Podjęto stosowne decyzje organizacyjne i finansowe – jednogłośnie. Potem członkowie ZR zajęli się kwestią przygotowań obchodów 42. rocznicy Radomskiego Czerwca'76. Tu też podjęto odpowiednie uchwały finansowe – jednogłośnie.

W dalszej części obrad zebrani dyskutowali nad informacją skarbnika ZR Marii Górskiej dotyczącą wprowadzenia ujednoliconej dyrektywy europejskiej o ochronie danych osobowych (RODO) i wymogami owego prawa w stosunku do NSZZ „Solidarność".

Następnie wiceprzewodniczący ZR Andrzej Wójcicki zdał relację z uczestnictwa delegacji ZR pod jego kierownictwem w radomskich obchodach rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Omawiano też uroczystości koronacji obrazu MB Szkaplerznej w Warce. Jerzy K. Kaczkowski i Zdzisław Maszkiewicz zapoznali też zebranych z przebiegiem pielgrzymki patriotyczno-związkowej do Rzymu i na Monte Cassino.

ZAPROSZENIE

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska serdecznie zaprasza wszystkich członków i sympatyków Związku wraz z rodzinami do udziału w uroczystościach 42.rocznicy Radomskiego Czerwca'76, które odbędą się 25.06.2018 r. o godz. 18.00 pod Pomnikiem Radomskiego Czerwca'76.

Patronat Honorowy nad uroczystościami objął JE ks. bp Henryk Tomasik, Ordynariusz Diecezji Radomskiej.

Program obchodów 42. rocznicy Radomskiego Czerwca'76

22.06. godz. 18.30 WIDOWISKO MUZYCZNE „RADOMSKI CZERWIEC WOLNOŚCI"

Wystąpią, IRA, Alicetea, Kę Kę. Miejsce: Plac Corazziego, ul. S. Żeromskiego 53

23.06 godz. 18.00

GALA BOKSU „RADOMSKI CZERWIEC 76" Miejsce: Hala MOSiR, ul. Narutowicza 9 godz. 23.00 Pokaz animacji upamiętniającej wydarzenia Radomskiego Protestu Robotniczego Czerwiec 76 na budynku Urzędu Miejskiego. Miejsce: Plac Corazziego, ul. S. Żeromskiego 53

24.06 godz. 9.00

PÓŁMARATON RADOMSKIEGO CZERWCA 76

W przeddzień półmaratonu w godz. 10.00 -11.00 odbędą się BIEGI DZIECI, o godz. 12.00 BIEG RADOŚCI - DUMNE WARCHOŁY. Miejsce: Hala MOSiR, ul. Narutowicza 9

godz. 15.30

KONCERT W KATEDRZE „PAMIĘĆ I CHWAŁA BOHATEROM"

godz. 14.00 PIKNIK HISTORYCZNY „WITRYNA RADOMSKIEGO CZERWCA 76"

godz. 17.00 KONCERT: CARPE DIEM AZYL P. Miejsce: Plac Corazziego, ul. S. Żeromskiego 53

25.06 , godz. 18.00 UROCZYSTA MSZA ŚWIĘTA „PAMIĘCI BOHATERÓW CZERWCA 76 i KS. ROMANA KOTLARZA.Miejsce: Skrzyżowanie ulic 25 Czerwca i S. Żeromskiego

Z OŚWIATY

KOMUNIKAT

Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" z obrad Walnego Zebrania Delegatów KSOiW 17-18 maja 2018 r.

Ostrowiec Świętokrzyski, 18.05.2018 r.

Ryszard Proksa ponownie został wybrany przewodniczącym Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność". Wybrano Radę Sekcji i Komisję Rewizyjną a także delegatów na Kongres Sekretariatu Nauki i Oświaty.

Podczas sprawozdawczo-wyborczego Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" wybrano nowe władze Sekcji na kadencję 2018-2022. Ryszard Proksa, dotychczasowy przewodniczący KSOiW, ponownie uzyskał mandat do sprawowania tej funkcji. Jego rywalem był Jarosław Lange, przewodniczący Zarządu Regionu Wielkopolska

(cd. na str. 3)

(cd. ze str. 2)

NSZZ „Solidarność". Wybrano 50-osobową Radę KSOiW, 5-osobową Komisję Rewizyjną i 49 delegatów na Kongres Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność". Delegaci przyjęli kilkanaście stanowisk i apeli dotyczących bieżących problemów w oświacie oraz najważniejsze założenia na nową kadencję.

Stanowisko nr 17
Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" ws. odwołania Anny Zalewskiej z funkcji ministra edukacji narodowej

Walne Zebranie Delegatów Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" w wyniku dogłębnej analizy obecnej sytuacji stwierdza, że straciło zaufanie do ministra edukacji narodowej w osobie Anny Zalewskiej. Uważamy, że prowadzony obecnie dialog ze związkami zawodowymi jest pozorowany!

Nie ma i nie było naszej zgody m.in. na wydłużenie awansu zawodowego, na wprowadzenie obligatoryjnej oceny pracy nauczyciela, czy na zmiany w udzielaniu urlopów dla poratowania zdrowia. Postulat 15% podwyżki od 1 stycznia 2018 roku wraz z rewaloryzacją również nie został spełniony. Obecne propozycje Ministerstwa Edukacji Narodowej wprowadzą chaos organizacyjny w szkołach, dodatkową biurokrację, niezdrową rywalizację i pogłębią frustrację nauczycieli.

WZD KSOiW NSZZ „Solidarność" zwraca się do Premiera RP o odwołanie Anny Zalewskiej z funkcji ministra edukacji narodowej.

Stanowisko nr 6
Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" ws. wzrostu płac nauczycieli w latach 2018-2020

Walne Zebranie Delegatów Krajowej Sekcji Oświaty NSZZ „Solidarność" wyraża stanowczy sprzeciw wobec niskiej waloryzacji płac nauczycieli rozłożonej na lata 2018-2020. Nauczyciele oczekiwali na większą podwyżkę swoich wynagrodzeń, tym bardziej że od 2012 roku (nie licząc symbolicznej waloryzacji w 2017 r.) ta grupa zawodowa nie korzysta ze wzrostu gospodarczego kraju. W tym czasie miał miejsce ok. 20% wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Jak z tego wynika, uposażenie pedagogów ulega permanentnej degradacji w stosunku do płac pozostałych pracowników. Ponadto nauczyciele wciąż oczekują, że kilkuletnie zaniechania waloryzacji płac oraz prognozowany w latach 2018-2020 wzrost cen towarów i usług łącznie zostanie należycie zwaloryzowany.

Nie godzimy się na przedstawianie w mediach przez ministra edukacji narodowej planowanego wskaźnika wzrostu płac nauczycieli w wysokości 16%, gdy tymczasem miernik ten przekracza zaledwie 4% w skali roku. To manipulowanie liczbami przez minister Annę Zalewską wprowadza w błąd opinię publiczną i świadczy o arogancji i lekceważeniu środowiska oświatowego.

Realizowany przez rząd RP poziom i harmonogram wdrożenia wzrostu wynagrodzeń nauczycieli, który jest rozłożony w czasie, rozczarowuje środowisko pedagogiczne. Dlatego oczekujemy na rozstrzygnięcie kilku kwestii dotyczących wynagradzania pracowników edukacji, np.: poziomu wynagrodzeń adeptów w zawodzie, którzy muszą legitymować się magisterskim wykształceniem kierunkowym, ścieżką awansu ekonomicznego, obiektywnego systemu wynagradzania wolnego od decyzji polityków i urzędników, itp. Jednocześnie Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" wzywa do rzeczywistego dialogu w sprawie wynagrodzeń nauczycieli, bez uciekania się do pozorowanych praktyk, mających na celu generowanie dalszych oszczędności na nauczycielskich wynagrodzeniach, jak to ma miejsce w przypadku awansu zawodowego, wydłużającego awans finansowy, czy w przypadku likwidacji składników płacowych i socjalnych. Oczekujemy na rozpoczęcie prac w celu ustanowienia nowego systemu płac, który będzie kształtowany w oparciu o wskaźniki makroekonomiczne.

WZD KSOiW NSZZ „Solidarność" przestrzega, że w przypadku dalszego zwlekania przez rząd RP z podjęciem prac nad zmianą systemu wynagradzania nauczycieli uwzględniającego 20% wzrostu płac, gotowi jesteśmy wzorem innych grup społecznych podjąć daleko idące formy protestu.

Przedstawiciele Regionu Ziemia Radomska w trakcie WZD KSOiW - od prawej: Rafał Szukiewicz i Mirosław Górka.

Z SANEPIDU

WZD Sanepidów

Radom 2018-05-17/18

17-18 maja 2018 r. w Radomiu odbyło się Sprawozdawczo-Wyborcze Walne Zebranie Delegatów Sekcji Krajowej Pracowników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych NSZZ "Solidarność".

Wybory przebiegały bardzo sprawnie. Przewodniczącą została wybrana na następną kadencję Dorota Walczak z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Radomiu.

Po wyborach delegaci omówili sytuację w Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Polsce. Dyskutowano nad ustawą z dnia 08.06.2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych, nad brakiem zabezpieczenia środków finansowych na realizację tej ustawy dla pracowników medycznych jak i niemedycznych. Nieobjęcie regulacją płac wszystkich pracowników jest niezgodne z art. 5 ww. ustawy i pogłębia podział między pracownikami. Obecna podległość Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest głównym powodem różnego podejścia do realizacji ww. ustawy w województwach. Związkowcy opowiadają się za powrotem do struktury sprzed 2010 r.

RADOMSKI CZERWIEC '76

Czy musiało dojść do wydarzeń czerwcowych 1976 r.?

Odpowiedź na tytułowe pytanie pozornie jest prosta, ale analiza powstających wówczas dokumentów ekonomicznych wskazuje wyraźnie, że ówczesna władza miała wszelkie przesłanki potrzebne do uniknięcia konfliktu. Większość z nich zupełnie zlekceważono, a triumfalizm reżimu doprowadził do wybuchu niezadowolenia społecznego na skalę niespotykaną od 1970 r.

Jednym z najbardziej szczegółowych dokumentów, formułujący niezależną od władz ocenę sytuacji gospodarczej kraju, jest raport konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość".

Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość" zawiązało się w roku 1978 pod egidą Kolegium Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej jako instytucja społeczna bez statutu, władz i listy członków. Chodziło o głos inteligencji polskiej, grupy ludzi zawodowo przygotowanych do kompetentnego wypowiadania opinii na temat stanu kraju, społeczeństwa i państwa. Raporty DiP, poczynając od pierwszego „O stanie Rzeczypospolitej i drogach wiodących do jej naprawy" odegrały istotną rolę w polskim życiu umysłowym, wsparły przemiany społeczne i polityczne, jakie zaszły w naszym kraju.

Raport „O stanie..." w sferze danych bazował na oficjalnych, jak i nieoficjalnych danych społeczno-ekonomicznych. W tym przypadku słowo „nieoficjalny" oznacza po prostu rodzaj informacji, która jest prawdziwa, ale jako nie pasująca do obrazu rzeczywistości PRL została przez władze usunięta z państwowych raportów i opracowań. Mało tego w konwersatorium brało udział wiele osób, które na zlecenie władz PRL, jako wybitni naukowcy-specjaliści, opracowywało rządowe raporty i dokumenty. Tak powstał prawdziwy „głos wołającego na puszczy", a zignorowanie przez ekipę Gierka ustaleń DiP wiodło wprost do katastrofalnego dla komunistów roku 1980.

Oczekiwania społeczne i bajania władzy

Uwagę zwraca wyszczególnienie tych mankamentów gospodarki, jakie zostały określone w przeprowadzonej powyżej analizie racjonalności koncepcji marksistowskich w gospodarce. Zaakcentowano załamanie się planów inwestycyjnych oraz zwrócono uwagę na podejmowanie decyzji gospodarczych w oparciu o preferencje lokalnych działaczy partyjnych, nie zaś o kalkulację ekonomiczną. Wykazano szkodliwość braku społecznej akceptacji dla prowadzonej polityki gospodarczej, przez co społeczeństwo czuje się uprawnione do lekceważenia swoich obowiązków, zwłaszcza obserwując panującą korupcję oraz marnotrawstwo towarów i pieniędzy. Wg raportu, społeczeństwo odsunęło się od odpowiedzialności, czując się odsunięte od współdziałania. Społeczeństwo również nie godziło się na podział dochodu narodowego, przez co postępowało nasilające się rozwarstwienie społeczeństwa. Również polityka społeczna pozostawiała wiele do życzenia, gdyż próbowano wyciszyć ludzi za pomocą pieniędzy, co jedynie nakręcało spiralę inflacji i rodziło społeczną frustrację. Wiązało się to z parciem społecznym na fundusz pracy. Wskazano także na grę pozorów w gospodarce, gdzie władze dokonywały manipulacji na danych statystycznych. Służyć miała temu m.in. zmiana w konstytucji z 1976 roku, przekazująca zwierzchnictwo nad NIK w gestię prezesa rady ministrów. Wskazano również na powiązania partii z gospodarką, wskazując na fakt pochodzenia 80% dyrektorów z ramienia PZPR. Skrytykowano samo centralne planowanie, wskazując na brak jasnego wydzielenia kompetencji poszczególnych urzędników, a także niejasne założenia kierowania określonych inwestycji w poszczególne regiony kraju. Stwierdzono ponadto złą metodykę kierowania gospodarką oraz zbytnią szczegółowość w decyzjach płynących z ośrodka centralnego.

Kredyty, kredyty !

Ostrzegano przed dalszym zaciąganiem kredytów zagranicznych, wskazując na już istniejące problemy ze spłaceniem kredytów już zaciągniętych. Zwrócono uwagę na zbytnią koncentrację przemysłu w Polsce w porównaniu z NRD i RFN oraz na praktykę „nakręcania" kosztów w przedsiębiorstwach w celu uzyskania rządowych subwencji. Występował także problem zbyt niskiego nakładu środków na cele „nieprodukcyjne" (1978 r. - 19%), przez co np. wydłużała się kolejka chętnych na uzyskanie swojego mieszkania. Z ostatnim zagadnieniem była związana sprawa niskich wynagrodzeń dla młodzieży, co w opinii autorów raportu powodowało infantylizm tej grupy społecznej i ich dłuższe utrzymywanie przez rodziców. Pojawiła się nawet groźba wybuchu niezadowolenia społecznego, spowodowanego nieumiejętnie zastosowanym manewrem gospodarczym. Dodatkowymi stanami wpływającymi na społeczeństwo była niewiara w swoje możli-

(cd. na str. 5)

RADOMSKI CZERWIEC '76

wości oraz poczucie bezcelowości wypełnianej pracy, co miało swoje konsekwencje w odrzucaniu zawodowej moralności w obliczu wszechogarniającego marnotrawstwa.

Tajne decyzje, publiczne skutki

Również inne ugrupowania i organizacje podnosiły w swoich programach istotne mankamenty gospodarki komunistycznej, jak choćby tajność w podejmowaniu decyzji, ingerencję władzy w polską naukę, która już w tym czasie mocno zostawała w tyle za nauką krajów wysokorozwiniętych, oraz przeciwko propagandzie sukcesu, nachalnie przedstawiającej obraz gospodarki polskiej, podczas gdy ludziom żyło się coraz gorzej. Wysuwano ponadto postulaty celowości w rządzeniu gospodarką, przeciw obecności polityki w planowaniu centralnym. Krytykowano swobodę podejmowania woluntarystycznych decyzji kierownictwa w gospodarce, posiłkując się wyłącznie ideologicznymi uwarunkowaniami. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym tego rodzaju decyzjom były liczne kliki partyjne związane z konkretnym sektorem przemysłu. Wskazywano na fakt coraz cięższej pracy w przemyśle, przy czym zarobki Polaków w dalszym ciągu odstawały od zarobków w innych krajach. Przyczyn kryzysu upatrywano w roztrwonieniu przez ekipę Gierka pożyczek zagranicznych.

Analiza Czerwca'76

Po wydarzeniach czerwcowych wskazywano nie na ideologiczne uwarunkowania protestów robotniczych, lecz na dysproporcje w relacji siły nabywczej płac do cen (i występowania) produktów rolno-przemysłowych na rynku. Żądano wręcz zagwarantowania prawa każdego obywatela i jego rodziny z pensji pracowniczej z postulatem wprowadzenia ośmiogodzinnego dnia roboczego, ujednolicenia taryfy płac oraz wprowadzenia 40-to godzinnego tygodnia roboczego. W postulatach sierpniowych pojawiły się dodatkowo żądania wolnych sobót, co najszybciej zrealizowano w porozumieniu jastrzębskim (3 IX 1980 r.), głównie ze względu na znaczenie tego regionu dla gospodarki. Postulowano również nie zatrudnianie na nocnych zmianach kobiet oraz przyznawanie rent powypadkowych. Z drugiej jednak strony ostre protesty wzbudziła eksploatacja robotników, przy czym wskazywano na fakt wymuszania pracy w nadgodzinach, aby mieć środki na utrzymanie rodziny, gdyż stawki godzinowe były na bardzo niskim poziomie. Wskazywano również na przerzucanie nierytmiczności dostaw na pracowników, ich uzależnienie od nadzoru oraz zwalnianie ludzi bez uzasadnionej przyczyny. Ludzi drażnił także niesprawiedliwy podział nagród i premii oraz częste zmiany norm na niekorzyść pracowników. Krytykę wzbudzały nie tylko niskie pensje, ale także ich niewypłacanie w terminie oraz mały stopień poszanowania zasad BHP oraz nieliczenie się ze zdrowiem pracowników.

(ppp)

dr Paweł Sasanka (IPN)

Represje wobec uczestników strajków z czerwca 1976 r.

Zatrzymania:

Akcja masowych zatrzymań uczestników demonstracji w Radomiu w dniu 25 czerwca 1976 r. zaczęła się wieczorem i trwała z największym nasileniem w nocy i następnego dnia. Do końca lipca w Radomiu zatrzymano około 650 osób. W rzeczywistości należałoby tę liczbę powiększyć o wymykające się wszelkim statystykom osoby zatrzymane, często pobite, które po kilku godzinach zostały zwolnione i nie poniosły konsekwencji karnych. W Ursusie liczba osób zatrzymanych w dniu protestu i następnych dniach wyniosła 194, w Płocku zaś 55. Oznaczałoby to, że w całym kraju zatrzymano co najmniej około 900 osób. W rzeczywistości, przez korytarze, pomieszczenia i cele komend i aresztów przewinęło się ich zapewne więcej – KOR szacował, że w samym Radomiu zatrzymano około 2000 osób.

Początkowo chodziło zapewne o zatrzymanie jak największej liczby osób znajdujących się w rejonie wydarzeń, a które dopiero później mogły być identyfikowane na podstawie milicyjnych notatek, materiałów operacyjnych, czy też donosów. Wiele osób wspomina, że na ulicach Radomia i Ursusa trwały regularne „polowania" na przypadkowych ludzi zatrzymywanych na ulicach i wyciąganych z domów; czasem na podstawie kryterium „brudnych rąk" – co miało świadczyć o uczestnictwie w walkach ulicznych. Odnotowano kilkadziesiąt przypadków działań mających służyć poręcznej dla propagandy „kryminalizacji" czerwcowych protestów. Zatrzymywanych wożono po mieście, każąc zbierać porozrzucane na ulicach przedmioty – samochód wracał już z „podejrzanymi o kradzież" i „zakwestionowanymi

(cd. na str. 6)

RADOMSKI CZERWIEC '76

(cd. ze str. 5)

przedmiotami". Przechodniów groźbami zmuszano do podniesienia towarów z ulicy, aby po przejściu kilkunastu metrów zatrzymać ich już ze „skradzionymi" przedmiotami. Przeprowadzono też akcję zatrzymań osób mających przeszłość kryminalną, bez zwracania uwagi na ich zachowanie w dniu protestu. Nagminnie przypisywanym zarzutem było „rzucanie kamieniami w milicjantów", „rzucanie haseł", demolowanie sklepów lub kradzież – w większości były one wymyślone na poczekaniu. W przypadku zarzutów o kradzież sprawę od razu „dokumentowano", fotografując zatrzymanych z rzekomo ukradzionymi przez nich towarami, w rzeczywistości wciskanymi w ich ręce przez milicjantów.

„Ścieżki zdrowia"

Przeprowadzanie zatrzymanych przez szpaler funkcjonariuszy, bijących przechodzącego po całym ciele miało wcześniej miejsce w Poznaniu w czerwcu 1956 r. oraz w grudniu 1970 r. na Wybrzeżu, ale dopiero od czerwca 1976 do tej okrutnej represji przylgnęło brzmiące ponurą ironią określenie „ścieżki zdrowia". Upowszechnili je sami milicjanci, funkcjonariusze SB i ZOMO, a fakt, że padało ono z ust bijących – jednocześnie w Radomiu i Ursusie – może świadczyć o tym, że zachowanie to było elementem wcześniejszego szkolenia. Oprócz komend wojewódzkiej i miejskiej oraz Aresztu Śledczego w Radomiu, „ścieżki zdrowia" praktykowano także w okolicznych miejscowościach. W Warszawie bito w ten sposób w komendzie milicji w Ursusie i w Areszcie Śledczym na ul. Rakowieckiej. Jaki był zasięg tej formy represji? Spośród 500 świadków, przesłuchanych przez Prokuraturę Okręgową w Radomiu w śledztwie prowadzonym w latach 1995-1999 ponad trzystu mówiło o ścieżkach zdrowia. Ponieważ brutalność milicji kierowała się nie tylko przeciwko zatrzymywanym, ale również zwykłym przechodniom, trudno, nawet w przybliżeniu oszacować liczbę pobitych na ulicach. W tym kontekście należy przypomnieć dwie śmiertelne ofiary poczerwcowych represji: pobitego przez milicję Jana Brożynę, o którego zabójstwo oskarżono później świadków jego pobicia przez milicję, oraz ks. Romana Kotlarza, modlącego się publicznie w intencji robotników – nachodzonego i bitego przez tzw. nieznanych sprawców ze Służby Bezpieczeństwa.

Trudno wymienić wszystkie sposoby, za pomocą których zadawano ból i cierpienie oraz upokarzano zatrzymanych. W poniżający sposób wycinano im włosy na głowie, bito ich w następnych dniach, w czasie przewożenia, przesłuchań milicyjnych, gdy szli na przesłuchania prokuratorskie i z nich wracali, wreszcie dręczono ich w celach. Dokumentację uzupełniano post factum: zatrzymani trafiali do aresztów bez nakazów aresztowania, zaledwie na podstawie poleceń telefonicznych i odręcznych wykazów. Już na etapie przygotowań całej operacji, między MSW a Ministerstwem Sprawiedliwości i Prokuraturą ustalono, że termin 48 godzinnego zatrzymania, po którym powinna zapaść decyzja, co do dalszych losów osoby przebywającej w areszcie, należy traktować umownie. Stąd wiele osób przetrzymywano w areszcie ponad dopuszczalne dwie doby bez jednego przesłuchania, przedstawienia zarzutów, tymczasowego aresztowania, orzeczenia kolegium bądź wyroku sądu. Aby obejść przepisy, praktykowano zwolnienie osoby i ponowne zatrzymanie tuż za drzwiami komendy. W celu ukrycia tych nagminnych zabiegów dokumenty fałszowano lub antydatowano. To zaledwie jeden z wielu przykładów łamania ówczesnego prawa przez aparat represji.

Kolegia

Dzień po proteście uruchomiono kolegia do spraw wykroczeń i sądy działające w trybie przyspieszonym. Z danych Prokuratury Generalnej PRL wynika, że w całym kraju tymczasowo aresztowano 239 osób. W Radomiu sporządzono 244 wnioski o ukaranie, w Warszawie 131, a w Płocku do kolegium skierowano sprawy 10 osób – co oznacza, że dotyczyło to łącznie 385 osób. Mechanizm sterowania represjami dobrze widać na przykładzie działalności kolegiów w Warszawie. Początkowo orzekano w nich przede wszystkim kary grzywny. Ponieważ jednak władze uznały, że są to orzeczenia zbyt łagodne, 27 czerwca, w czasie spotkania nadzorującego resorty siłowe z ramienia kierownictwa PZPR Stanisława Kani z wiceministrem spraw wewnętrznych Bogusławem Stachurą, a także ministrem sprawiedliwości i prokuratorem generalnym wydano dyspozycje zweryfikowania i zaostrzenia kar. Polecenie „z góry" wywołało zdziwienie na szczeblu lokalnym, gdyż dotychczasowe orzecznictwo odpowiadało wnioskom oskarżycieli. Niemniej po zaskarżeniu wszystkich 102 kar, po ponownym zwróceniu do kolegiów I instancji, orzekano już wyłącznie areszt: 84 osoby na trzy miesiące, 13 – na dwa miesiące i 5 – na miesiąc. Identyczny był mechanizm zaostrzenia represji w Radomiu. Oskarżyciel za każdym razem domagał się kary trzech miesięcy aresztu i zapisania, że obwiniony przyznaje się do winy. Gdy mimo nowych wytycznych zapadało jednak „zbyt łagodne" orzeczenie, sprawę przekazywano innemu składowi kolegium. W rezultacie, niektóre osoby były sądzone za ten sam czyn trzykrotnie - czterokrotnie. Ostatecznie w 212 sprawach zapadło 201 kar aresztu zasadniczego: 155 osób skazano na trzy miesiące aresztu, 37 osób – na dwa miesiące, 8 osób – na jeden miesiąc, a jedną – na sześć tygodni aresztu. Zaledwie 9 osób skazano „tylko" na karę grzywny. W Płocku do kolegium skierowano sprawy 10 osób, ukaranych początkowo wyłącznie grzywnami. Po odwołaniu oskarżyciela 2 osoby ukarano trzema miesiącami aresztu, 1 – dwoma miesiącami, a grzywny zostały zaostrzone do 4–5 tys. zł.

Procesy

26 i 27czerwca, w dzień i w nocy zapadały wyroki w Sądzie Rejonowym w Radomiu działającym w trybie

(cd. na str. 7)

RADOMSKI CZERWIEC '76

(cd. ze str. 6)

przyspieszonym. Stanęło przed nim 51 osób, z których 42 skazano na kary pozbawienia wolności lub aresztu od dwóch miesięcy do roku. W Sądzie dla nieletnich znalazły się 43 sprawy – 19 osób umieszczono w schronisku dla nieletnich, a wobec dziesięciu zastosowano dozór kuratorski. Charakter działalności sądów w pierwszych dniach po proteście oddają słowa dyrektora Biura Śledczego MSW płk. Tadeusza Kwiatkowskiego iż początkowo „rozliczano masówkę". Części spraw nie zamykano, starając się zachować możliwość ich połączenia i użycia w dużych procesach o podpalenia i rabunki. Prokuratura wniosła do Sądu Rejonowego akty oskarżenia przeciwko 188 osobom. Wyroki jakie zapadły w tych sprawach sięgały 2-3 lat.

Od połowy lipca do połowy sierpnia przed Sądem Wojewódzkim toczyły się cztery główne procesy 25 osób wytypowanych na tzw. prowodyrów wydarzeń, wśród których znalazły się osoby z kryminalną przeszłością. Sprawy te nosiły wszelkie znamiona procesów politycznych i zostały przygotowane na polecenie „z góry". Prokurator Romuald Zień z radomskiej Prokuratury Wojewódzkiej wspominał instrukcje otrzymane z Prokuratury Generalnej: „»chcemy zrobić duże, grupujące po 6, 7 osób, pokazowe śledztwo. Proszę wybrać tych, których oskarżymy. Mają to być osoby karane, o złych wywiadach środowiskowych, nigdzie niepracujące«". Poszczególne osoby oskarżono o to, że „działając w sposób chuligański wzięli udział w zbiegowisku publicznym, którego uczestnicy wspólnymi siłami dopuścili się gwałtownego zamachu na funkcjonariuszy publicznych oraz na obiekty i urządzenia gospodarki uspołecznionej, powodując w następstwie tego zamachu uszkodzenia ciała 75 funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz szkodę w mieniu społecznym w wysokości ponad 28 mln. zł". Oznaczało to zastosowanie zasady odpowiedzialności zbiorowej na podstawie artykułu 275 kodeksu karnego. Aby skazać na jego podstawie wystarczyło udowodnić, że oskarżony choćby przez kilka minut przebywał na ulicach Radomia w rejonie starć. Aby ukryć charakter protestu, w akcie oskarżenia skrupulatnie pomijano fakt podpalenia i zdemolowania siedziby Komitetu Wojewódzkiego PZPR, chociaż to właśnie zarzucano oskarżonym w śledztwie. Sądy nie dopuszczały do głosu świadków obrony. Prowadziły postępowania dowodowe poprzestając na zeznaniach milicjantów, którzy – gdyby ich zeznania wziąć za dobrą monetę – musieliby jednocześnie przebywać w odległych punktach miasta. W procesach tych osiem osób skazano na wyroki od 8 do 10 lat więzienia, jedenaście na kary 5 do 6 lat oraz sześć osób na 2 do 4-ech lat więzienia. W procesach ursuskich skazano siedem osób na kary od 5 do 3 lat więzienia. W Płocku, wobec 18 osób zapadły wyroki od 2 do 5 lat pozbawienia wolności.

Represje administracyjne

Najszerszy zasięg miały represje w zakładach pracy, w których 25 czerwca miały miejsce strajki i protesty. Dyscyplinarne zwolnienia, z reguły w oparciu o restrykcyjny art. 52 kodeksu pracy, objęły w skali całego kraju co najmniej 1500 osób, w tym ponad 900 z Radomia. Często dotykały osoby, które w dniu protestu niczym się nie wyróżniły, ale były skonfliktowane z dyrekcją, administracją lub aktywem. Spotykaną praktyką było wyrzucanie z pracy robotników wylosowanych w ramach wyznaczonej odgórnie puli przewidzianych do zwolnienia. Karne pozbawienie pracy oznaczało m.in. utratę praw i świadczeń socjalnych, utratę ciągłości pracy, zaszeregowanie w nowym miejscu pracy o dwie grupy uposażenia niżej. Na skutek obowiązującego zakazu, osoby zwolnione dyscyplinarnie nie mogły przez kilka miesięcy podjąć pracy w innym zakładzie. Jeszcze szerszy zasięg – dotykający zapewne kilkanaście tysięcy robotników w całej Polsce – miały represje administracyjne i finansowe. Na przykład tylko w Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia", z której zwolniono 62 robotników, kary finansowe dotknęły ponad 1500 osób. Represje nie ominęły również zakładowych związków zawodowych. Za dopuszczenie do strajków władze ukarały również przedstawicieli aparatu administracyjnego. Na zakończenie należy napomknąć także o weryfikacji szeregów PZPR, szczególnie głębokiej w wojewódzkiej organizacji partyjnej w Radomiu. W całym kraju wydalono z partii 338 członków i kandydatów, a 206 skreślono z jej szeregów. Udzielono 882 nagan i upomnień partyjnych, a 79 osób odwołano z funkcji partyjnych.

Wydaje się, że w zakończeniu tego krótkiego omówienia form i zakresu represji po proteście z czerwca 1976 r. nie ma potrzeby udowadniać, że były one szokujące w kontraście z dotychczasowym, względnie liberalnym wizerunkiem Polski pod rządami Edwarda Gierka.

PIELGRZYMKA NIEPODLEGŁOŚCI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA 14 – 21.05.2018

W pielgrzymce uczestniczyło 61 członków i sympatyków naszego Związku z przewodniczącym ZR Zdzisławem Maszkiewiczem i pocztem sztandarowym ZR w składzie: Elżbieta Przybyłko-Jakubczyk, Andrzej Wójcik, Jerzy Kaczkowski.

Pielgrzymi uczestniczyli m.in. w audiencji generalnej na Placu św. Piotra oraz mszach św. odprawionych dla nich specjalnie przy grobie św. Jana Pawła II, na Monte Cassino i Kahlenbergu.

Region NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska

Adresy i telefony:

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska
26-600 Radom ul Traugutta 52
e-mail: solidar1@radom.net solidar2@radom.net
solidar3@radom.net
telefony: centrala/sekretariat ZR - 483623804 tel./fax centrala - 483623643 centrala sekretariat - wew. 21
sekretariat/fax - wew. 22
przew. Zdzisław Maszkiewicz - wew. 23, 601662 287
skarbnik Maria Górska - wew. 24, 605140560
wiceprzew. Krzysztof Kośla - wew. 26, 722394343
wiceprzew. Andrzej Wójcicki - 607279893
Zespoły problemowe:
Zespół Szkoleń i Promocji Związku - wew. 25
Zespół ds. Organizacyjnych - wew. 25
Zespół ds. Akcji Protestacyjnych - wew. 25
Zespół ds. Budżetowych wew. 24
Zespół Promocji i Rozwoju/ Kasa - wew. 27
Zespół prawa pracy/Interwencji - wew. 28
Redakcja „Biuletynu" - wew. 29
Księgowość - wew. 30
Sekcje i Komisje Branżowe - wew. 31

Biuro Terenowe ZR Lipsko 27-300 Lipsko ul. Partyzantów 5 - Wojciech Dziółko tel.: 483780260
Biuro Terenowe ZR Szydłowiec 26-500 Szydłowiec ul. Ogrodowa 8 - Tomasz Głuch tel.: 790 846790
Biuro Terenowe ZR Warka 05-660 Warka ul. Warszawska 45 - Łukasz Celejewski tel.: 515216370
Biuro Terenowe ZR Zwoleń 26-700 Zwoleń ul. Puławska 2 - Tadeusz Wach tel.: 507896757
Biuro Terenowe ZR Pionki 26-670 Pionki ul. Sienkiewicza 40 - Zdzisław Maszkiewicz tel.: 601662287

BIULETYN
804
INFORMACYJNY
NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska
Radom 26-600, ul. Traugutta 52
e-mail: solidar2@radom.net
Redakcja, txt i skład: Paweł Podlipniak (ppp)
egzemplarz bezpłatny
804

Numer 804 zamknięto 12.06.2018

Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska PEKAO S.A. II O/Radom 23124032591111000030031542